

Ministerstvo životního prostředí
Odbor výkonu státní správy II
Mánesova 3a
370 01 České Budějovice

České Budějovice, 29. 8. 2017

Věc: Připomínky k dokumentaci vlivů na životní prostředí k záměru „Stanovení dobývacího prostoru Řípec a těžba štěrkopísků na výhradním ložisku Dráčov“ (č. j. MZP/217/510/83)

Jako nevládní organizace zabývající se dlouhodobě ochranou přírody a životního prostředí v Jihočeském kraji jsme se seznámili s oznámením EIA k výše uvedenému záměru. Záměr a naše připomínky jsme konzultovali jak s některými kolegy, kteří se zabývají biologií a ochranou přírody v Jihočeském kraji, tak i se společností Českomoravský štěrk. K oznámení po těchto konzultacích uplatňujeme následující připomínky:

1. Z dokumentace není příliš jasné, proč má vzniknout mezi pláží a lesem zatravněná plocha s výsadbou dřevin. Tato plocha je podle našeho názoru vhodná spíše pro některý typ přírodně blízké obnovy. Navrhujeme ji proto buď přičlenit k pláži a ponechat spontánní sukcesi, nebo využít tzv. řízenou (či usměrňovanou) sukcesi, např. formou přenosu biomasy ze zachovalých lokalit písčín v okolí. V obou případech by nebylo vhodné využívat osetí komerční travní směsí ani překrývat substrát vrstvou organiky, která by jednak podpořila rozvoj nežádoucích druhů rostlin a jednak by urychlila eutrofizaci pláže i jezera. Ani výsadbu dřevin nepovažujeme v tomto místě za šťastnou, protože podle našich zkušeností zcela postačuje ponechání spontánní sukcesi, během které se dřeviny dostanou na ploch samovolně a navíc v druhovém složení, které bude odpovídat stanovištním podmínkám. Řešení může v této fázi povolovacího procesu zůstat variantní a v dalších fázích bude upřesněno, zda bude využita spontánní nebo řízená sukcese. Výběr konečné varianty doporučujeme konzultovat s odborníky v oboru ekologie obnovy, např. s pracovní skupinou Ekologie obnovy při katedře botaniky PřF JU.

2. Vzhledem k poloze pískovny a aktuálním hnízdištím v okolí (pískovna Lžín, Veselské pískovny, pískovna Záblatí, předloni i deponie zeminy na stavbě D3 u Soběslavi a Dráchova) je nanejvýš pravděpodobně, že v pískovně dojde k zahnízdění zvláště chráněného druhu břehule říční (*Riparia riparia*). Proto navrhujeme, aby těžba probíhala podobně jako v sousedním DP Planá nad Lužnicí, kde probíhá těžba z většího množství stěn a hlubokých odvodňovacích kanálů, které zůstávají během hnízdní sezóny (tedy v období od dubna do září) bez zásahu. Materiál v pískovně je málo soudržný, takže lze předpokládat, že břehule budou mít tendence k obsazení více stěn v celém dobývacím prostoru (podobně jako v Plané nad Lužnicí). Přizpůsobení těžebních aktivit břehulím by mělo probíhat tak, že od dubna by se těžilo pouze v malé stěně, jejíž odtěžování jednou za den či dva zabránilo břehulím v zahnízdění, zatímco v okolních stěnách ponechaných bez zásahu budou hnízdit bez potíží. Hnízdní stěny pro břehule měly být plánovány v místech, kde je podle výsledků geologického průzkumu jemnozrnný písek s co největší příměsí jílovitých částic, kde bude písek nejvíce soudržný a svahy nebudou po přívalových srážkách ujíždět (např. v okolí kóty DR1-74). Popsaná opatření nebudou přitom pouze ku prospěchu břehulí, ale také řady dalších organismů,

např. samotářských včel.

3. Pokud bude nějaká plocha v pískovně sloužit jako odkaliště, měla by zůstat co nejdéle bez překrytí jiným materiálem, tedy nerekvultivovaná, podobně jako je tomu v sousedním DP Planá nad Lužnicí. Z pohledu ochrany přírody by bylo ideální, kdyby se plocha odkaliště nakonec začlenila do litorálu některého z nově vznikajících jezer.

4. Autor biologického průzkumu navrhl jako kompenzaci pro zvláště chráněné druhy obojživelníků (zelené skokany – *Rana esculenta* synkl.) vytvoření deseti tůní kolem jezer nebo v lese. Podle našeho názoru by měla být většina tůní vytvořených v rámci kompenzačních opatření umístěna v okolí jezer, nikoli v lese. V dokumentaci se píše, že budou tůně rozmístěny „kolem jezer nebo v lese“, což je poněkud vágní konstatování, které umožňuje i výklad, že všechny tůně budou v lese, což by jejich funkčnost pro obojživelníky zásadně zmenšilo. Není příliš jasné, proč nejsou tůně navrženy jako kompenzační opatření pro všechny druhy obojživelníků či užovku obojkovou (*Natrix natrix*), ale jen pro zelené skokany. Pokud se stejně budou vytvářet, lze je vztáhnout jako kompenzační opatření pro všechny nalezené druhy obojživelníků, což zároveň usnadní investorovi situaci při získávání výjimky z ochranných podmínek zvláště chráněných druhů živočichů. Tůně by tedy měly být z větší části součástí členité pobřežní linie nově vzniklých těžebních jezer a jejich konkrétní podobu a rozmístění je třeba ve finální fázi konzultovat s odborníky.

5. Některá kompenzační opatření vycházející z biologického průzkumu jsou podle našeho názoru zbytečná až kontraproduktivní. Rozhodně nedoporučujeme dosévat kvůli výskytu zvláště chráněných čmeláků r. *Bombus* pampelišky, hluchavky a další rostliny zmíněné v návrhu. Ve všech případech jde o běžné druhy, které se na území dobývacího prostoru dostanou samovolným šířením z okolí. Při využití přírodě blízké obnovy ve vybraných částech pískovny vznikne druhově bohaté společenstvo rostlin, v němž najdou čmeláci dostatek potravy i bez vysévání. Ani kvůli výskytu zvláště chráněného ůhýka obecného (*Lanius collurio*) nedoporučujeme vysazovat na území jako kompenzační opatření šípky, zvláště při vědomí, že ůhýci zde nyní nehnízdí, pouze sem zalétají za potravou z okolí. Posledním opatřením, které navrhujeme z kompenzačních opatření vypustit, je vysazování keřů na břehy jezer. Při využití spontánní sukcese obsazují keře pobřežní části těžebních jezer poměrně rychle, navíc ve druhovém složení odpovídajícím stanovištním podmínkám. Opad listů navíc urychluje eutrofizaci jezer i jejich pobřeží, což do budoucna limituje využití ploch pro ochranu přírody i rekreaci. Není proto zapotřebí jejich přítomnost na lokalitě uměle urychlovat.

5. V biologickém průzkumu není zahrnut výskyt zvláště chráněné žebratky bahenní (*Hottonia palustris*) ve stoce protékající body se souřadnicemi 49°12'55.583"N, 14°42'37.217"E a 49°13'3.051"N, 14°42'35.440"E v blízkém okolí záměru (stoka vytéká z rozhraní bloků zásob 5 a 8). Proto navrhujeme stoku nepropustně zahradit, aby se zabránilo jejímu odvodnění. Dále navrhujeme nesvádět výtok z pískoven do stok (hydrologický posudek, str. 10), případně do tůní, z důvodu zachování vhodných podmínek pro výskyt zvláště chráněných druhů (obojživelníci, žebratka bahenní aj.). Svedením vody do stávajících vodotečí by byly zasaženy i na tocích níže položené mokřadní biotopy – v případě stoky v severní části území série tůní, mokřad a na něj navazující rybník a v jižní polovině území kromě stok samotných (které jsou biotopem zvláště chráněných druhů a trdlištěm pro ryby) i slepé rameno řeky Lužnice, které je součástí EVL a PP Lužice a je také biotopem zvláště chráněných druhů a trdlištěm pro ryby.

6. Podle hydrologického posudku nebude mít záměr vliv na pokles vody v tůních v blízkém okolí těžby. Přesto by bylo vhodné hladinu vody v těchto tůních průběžně monitorovat a v případě výrazného poklesu zajistit záchranný transfer čolků a dalších zvláště chráněných druhů živočichů na náhradní stanoviště.

7. Skrývka by neměla být využívána na modelaci břehů a okolí těžebních jezer, stejně jako svahů vedoucích do pískovny, protože by tak hrozilo urychlení eutrofizace vody i půdy a snížení potenciálu pískovny pro ochranu přírody i rekreaci obyvatel.

8. Na nálezy fosilií, vltavínů či archeologických artefaktů by měla společnost Českomoravský štěrk neprodleně upozornit příslušné pracoviště Jihočeského muzea v Českých Budějovicích.

Věříme, že naše připomínky přispějí k omezení vlivu těžby štěrkopísku na životní prostředí a umožní lepší začlenění pískovny do krajiny po ukončení těžebních aktivit.

S pozdravem

RNDr. Jiří Řehounek
Calla – Sdružení pro záchranu prostředí

Kontakt: RehounekJ@seznam.cz, 605 066 898